

-návrh-

Zákon ospeleologickej činnosti

azriadení

Národnej asociácie jaskyniarov Slovenskej republiky

§1

Predmet úpravy

Tento zákon ustanovuje zriadenie, postavenie a úlohy Národnej asociácie jaskyniarov Slovenskej republiky (ďalej len "asociácia"), práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb v súvislosti so speleologickou činnosťou a bezpečnosťou osôb v krasových oblastiach.

§2

Zriadenie a postavenie

- (1) Zriaďuje sa Národnej asociácie jaskyniarov Slovenskej republiky so sídlom v Liptovskom Mikuláši.
- (2) Asociácia je samosprávna neštátna stavovská inštitúcia, ktorej poslaním je presadzovať a chrániť práva a oprávnené záujmy svojich členov a ochraňovať ich stavovskú česť, podieľať sa na zvyšovaní ich odbornej úrovne a plniť ďalšie úlohy podľa tohto zákona.
- (3) Asociácia je právnická osoba, nástupca Slovenskej speleologickej spoločnosti.
- (4) Orgánmi asociácie sú predseda, predsedníctvo a Valné zhromaždenie asociácie. Valné zhromaždenie asociácie je najvyšším orgánom asociácie, ktorý tvoria členovia asociácie. Predsedníctvo je výkonný orgán asociácie. Štatutárnym orgánom asociácie je predseda, ktorý tiež zastupuje asociáciu navonok. Predsedu a predsedníctvo volí Valné zhromaždenie asociácie. Predseda koná v mene asociácie. Podrobnosti o činnosti asociácie, práva a povinnosti členov asociácie ustanovujú Stanovy a interné predpisy asociácie, ktoré schvaľuje Valné zhromaždenie asociácie.

§3

Pôsobnosť asociácie

Asociácia najmä:

- a) zastupuje svojich členov vo vzťahu k štátnym orgánom, orgánom územnej samosprávy a iným právnickým osobám, je organizáciu oprávnenou na objavovanie, prieskum a výskum jaskýň¹⁾
- b) vykonáva odbornú prípravu osôb, ktoré vykonávajú jaskyniarstvo (ďalej len „speleologickú činnosť“),
- c) vydáva osvedčenie o odbornej spôsobilosti na výkon speleologickú činnosti,

- d) podieľa sa na zvyšovaní odbornej spôsobilosti osôb vykonávajúcich speleologickú činnosť,
- e) oznamuje príslušnému orgánu štátnej správy osoby, ktorým zanikla platnosť osvedčenia o odbornej spôsobilosti na výkon speleologickej činnosti,
- f) poskytuje informačné a poradenské služby,
- g) spolupracuje so štátnymi orgánmi pri tvorbe právnych predpisov týkajúcich sa speleologickú činnosti,
- h) spolupracuje s obdobnými právnickými osobami v zahraničí,
- ch) je oprávnená prostredníctvom svojich členov požadovať preukázanie totožnosti osôb pri porušení osobitného zákona; pritom sa preukazujú preukazom člena asociácie.

§4

Speleologická činnosť

(1) Speleologickou činnosťou je:

- a) objavovanie, poznávanie, registrovanie, dokumentovanie a chránenie krasových a pseudokrasových javov, rôznymi formami ich približovanie verejnosti, získavanie a vzdelávanie záujemcov o speleológiu,
- b) usporadúvanie národných a medzinárodných konferencií, seminárov, prednášok, diskusií a iných vhodných odborných a kultúrno-spoločenských podujatí
- c) spolupráca so speleologickými organizáciami a inštitúciami ochrany prírody a životného prostredia doma i v zahraničí, osobitne s príslušným ministerstvom, Správou slovenských jaskýň, Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva, s Medzinárodnou speleologickou úniou (UIS) a Európskou speleologickou federáciou (FSE)
- d) spolupráca s vedeckými a výskumnými pracoviskami, vysokými školami a inými školskými a kultúrnymi inštitúciami a organizáciami,

(2) Asociácia objavuje a dokumentuje krasové a pseudokrasové javy v Slovenskej republike a tiež aj v zahraničí, aktívne sa podieľa na sprístupňovaní ²⁾, ³⁾, liečebnom využívaní jaskýň a ochrane prírody a životného prostredia v Slovenskej republike.

(3) Formou praktickej starostlivosti o jaskyne a priepasti realizuje uzatváranie a budovanie vchodov do jaskýň a priepastí. Podieľa sa na čistení a práci na likvidácii odpadov v podzemných priestoroch. Vykonáva dokumentačnú činnosť, určovanie polohopisu vchodov, zameriavanie podzemných priestorov, vytvára speleologické mapy, realizuje publikačnou činnosťou, vydáva periodické a neperiodické publikácie a vykonáva environmentálne, vzdelávacie, kultúrno-výchovné, športové a iné aktivity súvisiace s poslaním asociácie.

(4) Vo svojej činnosti sa asociácia riadi svojimi stanovami a príslušnými právnymi predpismi, spolupracuje so štátnymi orgánmi, Horskou záchrannou službou, orgánmi územnej

samosprávy, občianskymi združeniami, inými právnickými osobami a fyzickými osobami pri plnení úloh podľa tohto zákona.

§5

Oprávnenia členov asociácie

Členovia Národnej asociácie jaskyniarov Slovenskej republiky pri plnení úloh podľa tohto zákona a vykonávajúci speleologickú činnosť organizovanú asociáciou, sú oprávnení vykonávať speleologickú činnosť, vstupovať a vchádzať aj dopravnými prostriedkami asociácie do krasovej oblasti a ku jaskyni bez obmedzenia.

§6

Obmedzenie práv knehnuteľnostiam

- (1) Vlastník je povinný umožniť vstup členom Národnej asociácie jaskyniarov Slovenskej republiky, prípadne vjazd dopravným prostriedkom na nehnuteľnosti pri plnení úloh podľa tohto zákona;
- (2) je takisto povinný strpieť umiestnenie výstražných, informačných a iných zariadení súvisiacich s bezpečnosťou osôb a umiestnenie zabezpečovacích zariadení. Asociácia dbá na to, aby sa čo najmenej zasahovalo do práv a právom chránených záujmov vlastníka.
- (3) Okresný úrad rozhoduje o primeranej náhrade za obmedzenie podľa odseku 1, ak v tejto veci nedôjde k dohode medzi vlastníkom a Asociáciou.

§7

Povinnosti organizátorov podujatí

Organizátor športového a iného podujatia v krasovej oblasti, pri ktorom môže dôjsť k ohrozeniu života alebo zdravia, je povinný najmenej desať kalendárnych dní pred jeho konaním ohlásiť Asociácii zameranie a miesto konania podujatia a v prípade potreby prerokovať bezpečnostné opatrenia aj s horskou službou.

§8

Povinnosti právnickej osoby ktorá prevádzkuje rozhlasové vysielanie alebo televízne vysielanie.

Právnická osoba a fyzická osoba, ktorá prevádzkuje rozhlasové vysielanie alebo televízne vysielanie, je povinná na požiadanie Asociácie bezplatne poskytnúť nevyhnutný čas na odvysielanie oznámenia súvisiaceho s bezpečnosťou osôb v krasovej oblasti.

§9

Odborná spôsobilosť na výkon speleologickej činnosti.

- (1) Odborná spôsobilosť je súhrn teoretických vedomostí, praktických schopností a získaných návykov, ktoré sú potrebné na výkon speleologickej činnosti.

- (2) Odborná spôsobilosť sa získava úspešným vykonaním vstupného testu, osobitnou odbornou prípravou a úspešným vykonaním skúšky pred skúšobnou komisiou zloženou z členov asociácie, ktorých určí asociácia.
- (3) Ak žiadateľ nevyhoví na vstupnom teste, nemôže absolvovať osobitnú odbornú prípravu.
- (4) Žiadateľovi, ktorý splnil podmienky a úspešne vykonal skúšku, vydá asociácia osvedčenie o odbornej spôsobilosti na výkon speleologickej činnosti.
- (5) Žiadosť o vykonanie vstupného testu, osobitnej odbornej prípravy a skúšky obsahuje meno a priezvisko, dátum narodenia a adresu trvalého pobytu žiadateľa.
- (6) Žiadateľ o vykonanie vstupného testu, osobitnej odbornej prípravy a skúšky môže opakovať skúšku iba raz na opravnej skúške; ak nevyhoví na opravnej skúške, môže vykonať novú skúšku až po opakovanom absolvovaní osobitnej odbornej prípravy.
- (7) Odborne spôsobilá osoba je povinná opakovane najmenej raz za tri roky od absolvovania osobitnej odbornej prípravy zúčastniť sa ďalšej osobitnej odbornej prípravy a po jej skončení absolvovať preskúšanie; pri preskúšaní musí predložiť platné osvedčenie o odbornej spôsobilosti. Ak sa ďalšej osobitnej odbornej prípravy nezúčastní alebo nevyhoví na preskúšaní, stratí odbornú spôsobilosť. Osoba, ktorá stratí odbornú spôsobilosť, je povinná bezodkladne odovzdať asociácii osvedčenie o odbornej spôsobilosti na výkon speleologickej činnosti.
- (8) Osobitná odborná príprava sa nevykonáva za úhradu, ktorá zodpovedá nevyhnutným nákladom. Úhradu určuje asociácia a je jej príjmom.
- (9) Ustanovenia odsekov 1 až 8 sa vzťahujú aj na odbornú spôsobilosť na výkon speleologickej činnosti, kde pôsobnosť vykonáva asociácia.
- (10) Minimálny rozsah speleologických aktivít, obsah a rozsah vstupného testu, osobitnej odbornej prípravy, skúšky, ďalšej osobitnej odbornej prípravy, preskúšania a náležitosti osvedčenia o odbornej spôsobilosti na výkon speleologickej činnosti ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

§10

Etický kódex pre speleologický prieskum avýskum.

- 1) Asociácia sa pri svojej činnosti riadi odporúčaniami Medzinárodnej speleologickej únie (UIS).
- 2) Podporuje domáce aj medzinárodné aktivity speleologických spoločností, jaskyniarskych skupín a karsológov, pretože sú potrebné na objavovanie nových jaskýň a pokračovanie prieskumu v už známych jaskyniach, skúmanie ich obsahu ako napríklad minerálov, organizmov, archeologických a antropologických pozostatkov, rozširovanie poznatkov o krase a jaskyniach na celom svete, umožnenie výmeny bezpečných jaskyniarskych techník, pomoc pri ochrane a udržiavaní jaskýň a krasu.
- 3) Aby sa speleologický prieskum a výskum v Slovenskej republike, tiež v inej krajine, v ktorej sa má vykonávať, vyhol nepochopeniu zo strany vlády, národných a miestnych

jaskyniarskych organizácií, pôvodného a miestneho obyvateľstva, UIS pripravila a schválila nasledujúce odporúčania:

a) Pred opustením domovskej krajiny

1. Vo viacerých prípadoch bude potrebné pred výjazdom na expedíciu získať oficiálne povolenie od úradov v krajine, ktorú speleológovia hodlajú navštíviť.
2. Informujú národnú speleologickú organizáciu tejto krajiny; ak v krajine takáto organizácia nie je, kontaktujú národného delegáta UIS.
3. UIS nalieha na všetkých členov výboru UIS a národných delegátov, ktorí vedú o akejkoľvek expedícii organizovanej do zahraničnej krajiny, aby okamžite kontaktovali a informovali národného delegáta cieľovej krajiny.
4. Ak je to možné, organizuje sa spoločná expedícia s jaskyniarimi z krajiny, ktorú sa navštívi.
5. Národná speleologická organizácia vás oboznámi s oficiálnymi požiadavkami vzťahujúcimi sa na expedíciu, na predkladanie expedičných správ a na publikovanie údajov, ako aj s obmedzeniami týkajúcimi sa získavania materiálov na vedecké štúdium alebo iné účely a ich vývozu do iných krajín.
6. Počas expedície členovia sú povinní dodržiavať zákony krajiny, miestne tradície a brať do úvahy, že niektoré jaskyne môžu byť posvätnými miestami a majú náboženský alebo kultúrny význam; prieskum a výskum v týchto jaskyniach môže byť obmedzený.
7. Členovia expedície nesmú poškodzovať kras ani jaskyne v navštívenej krajine.
8. Ak je to možné a potrebné, majú vzdelávať miestne komunity a radiť im pri ochrane a udržiavaní tamojšieho krasu a jaskýň.
9. Ak člen výboru UIS zistí porušenie etického kódexu zahraničnou expedíciou, kontaktuje národného delegáta príslušnej krajiny s návrhom, aby poznatky expedície a správy neboli zaradené do ich oficiálnych publikácií a neprijmú sa ani do publikácií a na podujatia, ktoré podporila UIS.

b) Po expedícii

1. Nazbierané počas expedície v krase a vynesené z jaskýň možno vyviezť z krajiny jedine vtedy, ak sa dodržali správne exportné postupy a ich vývoz bol povolený.
2. Kópie všetkých písomných a iných materiálov z expedície vrátane lokalizácií a máp jaskýň sa pošlú zúčastneným jaskyniarskym klubom, národnej speleologickej organizácii alebo národnému delegátovi v UIS.
3. Pomoc poskytnutá organizáciami z navštívenej krajiny sa spomenie vo všetkých publikáciách z expedície.

c) Rešpektovanie práce iných speleologických skupín

1. Jaskyniarska skupina pred expedíciou do zahraničnej krajiny získa poznatky o predchádzajúcich alebo prebiehajúcich prácach domácich alebo zahraničných jaskyniarov lokalitách, ktoré navštívi, aby ich nenarušila.
2. Do správy z expedície sa zaradiť uznanie predchádzajúcich výskumov. Ak sa stane, že niekoľko skupín pracuje v rovnakom území, bude daná možnosť vzájomne sa poučiť a koordinovať ďalšiu činnosť.
3. V expedíciách, ktoré organizujú krajiny vysoko speleologicky rozvinuté do krajín s nižším speleologickým rozvojom, sa bude expedičná skupina usilovať čo najviac odovzdať svoje znalosti a podporiť miestne speleologické aktivity.

- 1) Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení zákona č. 525/2003 Z. z., zákona č. 205/2004 Z. z., zákona č. 364/2004 Z. z. zákona č. 587/2004 Z. z. a zákona č. 15/2005 Z. z. (§24, a § 56 ods. 1)
- 2) Úprava Slovenského banského úradu č. 3000/1975, ktorou sa vydáva predpis o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o bezpečnosti prevádzky pri sprístupňovaní prírodných jaskýň a ich udržiavaní v bezpečnom stave (bezpečnostný predpis pre jaskyne) (registrovaná v čiastke 33/1975 Zb.) v znení neskorších predpisov.
- 3) Vyhláška č. 24/2003 Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z 9. januára 2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- 4) Etický kódex prijatý Medzinárodnou speleologickou úniou (UIS) na valnom zhromaždení tejto organizácie počas 12. medzinárodného speleologického kongresu v La Chaux-de-Fonds, Švajčiarsko, 1997, pozmenený valným zhromaždením na 13. medzinárodnom speleologickom kongrese Brazília, 2001